

Rebeka Motýľ: Jeden z mnohých

Bol to druhý rok vojny. Už presne päťstotrinásť dní trčal v zákope a prežíval najhoršiu nočnú moru. Pred päťstoštrnástimi dňami mu doručili povolávací rozkaz. Na rozlúčku mal hodinu. Výcvik... na ten nebol čas. Vojaci, ozajstní vojaci, ho transportovali do základného tábora, pozostatku poslednej vojny, ktorá skončila pred pätnástimi rokmi.

„Počujete to?“ spýtal sa ostatných strážcov Adam. Rezignovane prikývli. Všetci počuli dupot čižiem, ktoré sa zabávali stále hlbšie a hlbšie do bahnistej pôdy, a čvachtavé vyťahovanie nôh z blata. „Chod’ po veliteľa,” zašepkal Tomášovi Adam. Ten sa pomaly odkradol a neskôr rozbehol do tábora.

Vo veliteľskom stane stretol „Nemého”, toho nováčika. Už je tu dva roky, pomyslel si v duchu, už to nie je nováčik. Nikdy nič dlhé nepovedal, iba počúval a pozoroval, sem-tam prehodil slovko, dve. Teraz však hovoril s veliteľom. „Myslím, že dnes máme poslednú možnosť.” „Myslíte?” irónia v hlase plukovníka sa prepočuť nedala. „Odkedy ste vy vlastne taký odborník na vojenskú stratégiu?” „Nemý” si vzdychol: „Nejde o mňa...” Ďalej sa nedostal. Poručík ho prerušil: „Vážne? Mne sa zdalo, že tu riešime vašu snahu o povýšenie.” „Pane, nechcem byť zlý, ale určite dostanete každú chvíľu hlásenie o približujúcom sa nepriateľovi, takže... mali by ste poslať do zákopov posily.” Poručík zase arogantne zdvihol obočie. Tomáš to už nevydržal a vstúpil do miestnosti. „Hlásim, že v južnom sektore sú nepriatelia.” Kútikom oka pozoroval „Nemého”, čakal nejaký škodoradosný znak, ale ten stál úplne pokojne, jeho nehybná tvár nevyjadrovala žiadne emócie. Zato tvár poručíka bola červená od hnevu alebo nenávisti. Chvíľu bolo ticho. Potom hlasom, ktorý neveštil nič dobré, povedal poručík: „Pôjdeš ty! Je to rozkaz! Vezmi si so sebou druhú družinu!” „Ďakujem,” ticho povedal „Nemý” a odišiel. Tomáš nechápal, ako môže odísť v pokoji, keď ho poručík poslal do bojovej zóny. Avšak ten, len čo vyšiel pred veliteľský stan, začal vydávať rozkazy. Po chvíli boli vojaci zorganizovaní a pripravení odraziť nepriateľa.

Vojaci už dlho odrážali útoky nepriateľov. Začínali byť unavení. Nepriateľov neubúdalo, namiesto jedného sa objavili ďalší dvaja. Išli však za príkladom svojho veliteľa, ktorý neúnavne bojoval. Trvalo to asi dve hodiny. Nepriatelia stavili všetko na jednu kartu a vyhrávali.

Desiatnik „Nemý” bojoval so svojimi vojakmi. Ozvalo sa kruté prásk a klesol k zemi. Padol do prachu. Do jeho spolubojovníkov akoby vošiel nový duch. „Zaňho!” kričali a pustili sa do boja s ešte väčšou vervou ako doteraz. Zatlačili nepriateľov naspäť a vrátili sa k svojmu veliteľovi. Dýchal. Guľka síce zasiahla svoj cieľ, ale ešte ho nezabila.

Pozrel sa na hviezdami pokryté nebo, bez skazy zla či vojny, a pochopil, že nie je čas na hrdinské reči. Modré oči zapichol do svojich spolubojovníkov a zašepkal: „Nerobte to pre slávu. Vojna tak nefunguje. Bojujte však za svojich drahých, ktorých ste nechali doma. Za to, aby vaše deti alebo deti vašich príbuzných vyrastali v kraji slobodnom a nie zlomenom. Za to, aby táto povinnosť vzbudila v mladých túžbu po mieri, nie násilí.” Vzdychol: „Je mi ľúto, že vás nepoznám tak dobre, ako by ste si zaslúžili. Ani vy mňa nepoznáte. Vedzte však jedno, bolo mi ctou s vami tu byť, aj sa biť a vedno sa starať o našu vlasť!” Jeho spoločníci sa pozreli na seba a Tomáš ako prvý odpovedal: „Nám bolo ctou!” Vojakovi sa rozjasnila bolesťou skrivená tvár a vzdychol.

Podvečer stála na blízkom kopci mohyla a na nej nápis:

*„Hoc meno neznáme,
s bolesťou chováme,
hrdinu nie slov, desiatnika činov,
pod rodnou našou hlinou.
Jeden z mnohých, predsa výnimočný,*

ten človek zostane neznámy, aj keď bol statočný!”